

OP HET MATJE

In de Gedragsregels van de BNA staat hoe leden zich moeten opstellen naar opdrachtgevers, collega's, de omgeving en de samenleving. Wie meent dat een architect zich niet aan die regels houdt, kan een klacht indienen bij het College van Toezicht.

—
Tekst Ellen Meijer en Annerie Smolders

Veel zaken die het College van Toezicht krijgt voorgelegd, gaan over een conflict tussen een architect en een particuliere opdrachtgever. Meestal draait het om gebrekkige communicatie. Advocaat Leo Spigt, sinds acht jaar voorzitter van het College: 'Wij moeten sommige architecten erop wijzen dat ze afspraken schriftelijk vastleggen. Dat staat in de Gedragsregels, maar het gebeurt niet altijd.' Het College behandelt jaarlijks vier tot vijf zaken. Dat is weinig in Spigts ervaring, gezien het ledenaantal van de BNA. De jurist ziet in de samenleving de regelgeving toenemen: 'Bovendien stappen mensen eerder naar de rechter.' Volgens hem doet de architectuur het op dit punt niet slecht omdat er weinig klachten binnenkomen: 'Wel proberen partijen soms hun gelijk te halen via het tuchtrecht, terwijl hun zaak bij een civiele rechter thuishoort.'

Uitspraken

Na partijen gehoord te hebben, doet het College van Toezicht uitspraak. Hiertegen is beroep mogelijk bij de Raad van Beroep van de BNA. Het College kan ook ambtshalve het gedrag van architecten toetsen, dat wil zeggen zonder dat zich een klager heeft gemeld. Ter illustratie drie zaken:

ZAAK 1 – Onenigheid over honorarium

Een opdrachtgever vindt dat hij om de tuin is geleid. De architect heeft in zijn opdrachtbevestiging over zijn honorarium alleen een uittreksel van de Standaardvoorwaarden (SR)1997 opgenomen. Dit stuk is onbegrijpelijk voor een leek, meent de opdrachtgever. Bovendien zijn de SR 1997 achterhaald en had de architect De Nieuwe Regeling (DNR) 2005 moeten hanteren.

Het College geeft de klager ongelijk. Hoewel de opdrachtbevestiging 'weinig consumentvriendelijk' is, heeft de architect deze met de opdrachtgever doorgesproken en gelegenheid geboden voor vragen. Dat de architect nog werkte met de SR 1997 is volgens het College niet strijdig met een gedragsregel.

De Raad van Beroep acht de klacht wél gegrond. De Raad vindt het toelaatbaar dat een architect in 2007 standaardvoorwaarden uit 1997 hanteert. Maar dat geldt niet voor de honorariumclausule, deze heeft de BNA in 2003 geschrapt. Sindsdien is de kostenindex niet meer geactualiseerd. De Raad vindt dat de architect zich aan het BNA-besluit had moeten houden. Ten minste had hij zijn honorariumberekening in de opdrachtbevestiging uiteen moeten zetten. De Raad legt een waarschuwing op.

ZAAK 2 – Misstanden melden of niet?

Een architect verricht werk voor een woonhuis tot en met de bouwaanvraag. Daarna gaat de opdrachtgever zonder hem verder, maar hij vraagt weer hulp als het huis af is en de gemeente constateert dat op een bepaald punt van de bouwvergunning is afgeweken. De architect ontdekt meer afwijkingen en ziet geen kans zonder verandering van het huis aan de gemeentelijke eisen te voldoen. Vervolgens ontstaat onenigheid over de factuur. De architect hoort dat de gemeente de bouw alsnog en ondanks alle afwijkingen heeft goedgekeurd. Hij laat de betrokken ambtenaar weten wat hij over het hoofd heeft gezien. Bovendien dreigt hij in een brief aan de opdrachtgever de gemeente te vragen de vergunning in te trekken als de opdrachtgever niet betaalt. De opdrachtgever verwijt de architect chantage. Die verklaart uit frustratie te hebben gehandeld omdat hij zich aan alle voorschriften hield terwijl de gemeente niet eens controleerde of ze waren nageleefd.

Het College overweegt dat de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam hebben

aangetoond dat gemeenten matig controleren of bouwvoorschriften worden nageleefd. Daarom luidt het oordeel dat een architect die na de bouw constateert dat is gehandeld in strijd met de vergunning ernstige afwijkingen mag melden bij de gemeente. Dit sluit aan bij de gedragsregels van de BNA. Deze zijn gebaseerd op één hoofdregel: 'De architect is gehouden de opdrachtgever onafhankelijk en deskundig in een vertrouwenspositie als adviseur terzijde te staan. De architect behartigt de belangen van de opdrachtgever naar beste weten en kunnen, in het besef niet alleen verantwoordelijk te zijn jegens de opdrachtgever, maar ook tegenover de samenleving en de collega's.' Het College oordeelt verder dat de architect de gemeente pas mag inlichten nadat hij de opdrachtgever heeft gewezen op de afwijkingen en zijn voorgenomen melding. Het is in strijd met de hoofdregel om de melding te gebruiken als pressiemiddel om de factuur betaald te krijgen. Het College acht de klacht gegrond en legt de architect een waarschuwing op.

ZAAK 3 – Schending auteursrecht

Een architect heeft de gevel van een appartementengebouw ontworpen. Wanneer de koper van een penthouse meer uitzicht wil, past de architect zijn ontwerp aan en meldt hij verdere aanpassing onacceptabel te vinden. Twaalf jaar later vraagt de koper een andere architect zijn uitzicht te vergroten. Deze belt hierover met de eerste architect, maar die is het oneens met de oplossing. De klagende architect stelt dat zijn vakgenoot zijn rechten niet heeft gerespecteerd. Volgens hem verstoort de nieuwe borstwering het architectonisch evenwicht en dat maakt inbreuk op zijn auteursrecht. De tweede architect noemt het een summiere, functionele ingreep.

Het College erkent dat het gaat om een respectabel ontwerp waarvan de gevel door de wijziging een minder krachtige uitstraling heeft. Maar een bouwwerk heeft ook een functionele bestemming. Dat biedt minder ruimte voor verzet door de maker dan bij een autonoom kunstwerk. De eigenaar had belang bij de wijziging en deze is met respect voor het gebouw uitgevoerd. Daarom mocht de verweerder ervan uitgaan dat hij geen auteursrechten schond. De klacht wordt ongegrond verklaard.

Bekijk alle uitspraken op
www.bna.nl > Over BNA > Organisatie
 > Colleges > Uitspraken CvT en RvB